

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету



Інна САВИЦЬКА
_____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри іноземної
філології і перекладу

Протокол №1 від «30» серпня 2023 р.

_____ **Світлана АМЕЛІНА**

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Англійська мова
та друга іноземна»

_____ **Валентина СТРИЛЕЦЬ**

Гарант ОП «Німецька мова
та друга іноземна»

_____ **Наталія ОЛЬХОВСЬКА**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО»**

Спеціальність:	035 – Філологія
Спеціалізація:	035.041 «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)» 035.043 «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)»
Освітні програми:	«Англійська мова та друга іноземна»;
Факультет:	Гуманітарно-педагогічний
Розробники:	Кравченко Наталія Кимівна, професор кафедри іноземної філології і перекладу, доктор філологічних наук, професор; Тепла Оксана Миколаївна, доцент кафедри іноземної філології і перекладу, кандидат педагогічних наук, доцент

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни
«Загальне мовознавство»

(назва)

Освітній ступінь, галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Спеціальність	035 Філологія	
Спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)	
Освітня програма	Англійська мова та друга іноземна Німецька мова та друга іноземна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>вибіркова за спеціальністю</i>	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів		
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	-
Форма контролю	<i>залік</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Повний термін навчання	Скорочений термін навчання
Рік підготовки (курс)	III	
Семестр	V	
Лекційні заняття		
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета дисципліни – розширити, поглибити й узагальнити теоретичний і професійний рівень лінгвістичної підготовки студентів-філологів, сформувані навички діалектичного підходу до вивчення наукових лінгвістичних явищ та здійснення комплексного лінгвістичного аналізу.

Завдання навчальної дисципліни:

- 1) засвоїти основні ідеї, принципи та методи теоретичної лінгвістики;
- 2) вивчити історію розвитку лінгвістичної думки;
- 3) навчити студентів розпізнавати моделі різних наукових мовознавчих парадигм в будь-якому науковому дискурсі;
- 4) засвоїти методи лінгвістичного дослідження, викладеними в працях Ф. де Сосюра, В. фон Гумбольдта, О. О. Потебні, Ч. Пірса та Ч. Морріса, Г. Шухардта, Н. Хомського та інш.);
- 5) оволодіти навичками модифікації методів дослідження залежно від типів та функціонального призначення вербальних та невербальних текстів;
- 6) оволодіти фаховою компетенцією для майбутньої професійної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- історію формування і розвитку загального мовознавства;
- про сучасний стан мовознавства як результат довготривалого розвитку науки про мову, засвоїти найважливіші досягнення світової та вітчизняної лінгвістичної думки;
- теоретичну проблематику курсу в її найтісніших зв'язках з філософськими, логічними та іншими напрямками;
- різні типи організації мовних систем;
- методи, методики та прийоми дослідження мови як соціально-історичного, семіотичного тощо явища;

вміти:

- застосувати теоретичні знання про мову у своїй професійній діяльності;
- аналізувати та співставляти різні лінгвістичні концепції;
- моделювати теоретичні робочі гіпотези для курсових та дипломних робіт;
- формувати у студентів знання про основні закономірності, притаманні тій чи тій мові, функціонування мовних одиниць та категорій, закони її розвитку в тісних зв'язках з історією народу;
- створювати тексти різних типів з використанням теоретичних знань про мовну організацію та про різноманітні функції мови.

Набув компетентностей

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов (и), що вивчаються (ється).

ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної та заочної форм навчання:

Змістовий модуль 1. Історія мовознавства. Загальне мовознавство як міждисциплінарна наука, її метатеоретична сутність.

Тема 1. Мовознавство як наука. Проблеми періодизації історії мовознавства. Визначення та уточнення предмету мовознавства в різні періоди його розвитку.

Тема 2. Мовознавча проблематика у діалозі Платона «Кратил». Сутність полеміки між прихильниками теорії «тесей» та теорії «фюсей». Місце Аристотеля в античній мовознавчій традиції. Сутність полеміки між аналогістами та аномалістами. Значення Олександрійської школи для розвитку граматичного мистецтва.

Тема 3. Філософія мови в 19 ст. (В. фон Гумбольдт). Психологічний напрям у західноєвропейському мовознавстві (праці Штайнталя та Вундта).

Тема 4. Психологічний напрям у східноєвропейському мовознавстві (аналіз лінгвістичної концепції О. Потебні). Натуралістична концепція у мовознавстві 19 ст.

Тема 5. Передумови формування системно-структурного підходу до мови (поняття структури у точних та природничих науках; намагання упорядкувати мовні явища впродовж історії мовознавства).

Тема 6. Лінгвістична концепція Ф. де Сосюра. Різні школи структуралізму.

Тема 7. Етапи розвитку порівняльно-історичного методу (від зародження до сучасності). Принципи порівняльно-історичного методу. Молодограматизм у мовознавстві.

Тема 8. Психологічний напрям у мовознавстві: історія та сучасний стан. Особливості формування когнітивної лінгвістики та комунікативної лінгвістики. Сучасні напрями лінгвістики.

Змістовий модуль 2. Теорія та методологія мовознавства

Тема 9. Мова як знакова система. Система та структура мови. Унілатеральна та білатеральна теорія знаків.

Тема 10. Типологія мов

Тема 11. Генетичний зв'язок мови і мислення. Логічне мислення і мова.

Тема 12. Зовнішні етапи процесів породження і сприйняття мовлення. Внутрішні етапи породження мовлення.

Тема 13. Теорія ізоморфізму в мовознавстві. Теорія ієрархії рівнів.

Тема 14. Поняття і категорії когнітивної лінгвістики. Методи когнітивних досліджень.

Тема 15. Основи комунікативної лінгвістики. Теорія комунікативних актів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тижні	ус ьо го	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	с	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1 семестр														
Модуль 1														

Змістовий модуль 1. Історія мовознавства. Загальне мовознавство як міждисциплінарна наука, її метатеоретична сутність.													
Тема 1. Мовознавство як наука. Проблеми періодизації історії мовознавства.	1	8		2			6	9	2				7
Тема 2. Мовознавча проблематика у діалозі Платона «Кратил». Сутність полеміки між аналогістами та аномалістами.	2	6		2			4	10		2			8
Тема 3. Філософія мови в 19 ст. Психологічний напрям у західноєвропейському мовознавстві.	3	8		2			6	6					6
Тема 4. Психологічний напрям у східноєвропейському мовознавстві. Натуралістична концепція у мовознавстві 19 ст.	4	6		2			4	10	2				8
Тема 5. Передумови формування системно-структурного підходу до мови.	5	8		2			6	8		2			6
Тема 6. Лінгвістична концепція Ф. де Сосюра. Різні школи структуралізму.	6	6		2			4	6	2				4
Тема 7. Етапи розвитку порівняльно-історичного методу. Молодограматизм у мовознавстві.	7	8		2			6	4					4

Тема 8. Психологічний напрям у мовознавстві. Сучасні напрями лінгвістики.	8	12		2			10	6					6
Разом – ЗМ 1		62	7	16			46	69	6	4			46
Змістовий модуль 2. Теорія та методологія мовознавства													
Тема 9. Мова як знакова система. Унілатеральна та білатеральна теорія знаків.	9	10		2			8	8					8
Тема 10. Типологія мов.	10	8		2			6	12	2				10
Тема 11. Генетичний зв'язок мови і мислення. Логічне мислення і мова.	11	8		2			6	6					6
Тема 12. Зовнішні етапи процесів породження і сприйняття мовлення. Внутрішні етапи породження мовлення.	12	8		2			6	8					8
Тема 13. Теорія ізоморфізму в мовознавстві. Теорія ієрархії рівнів.	13	8		2			6	10		2			8
Тема 14. Поняття і категорії когнітивної лінгвістики. Методи когнітивних досліджень.	14	10		2			8	10					10
Тема 15. Основи комунікативної лінгвістики. Теорія комунікативних актів. МКР.	15	6		2			4	10					10
Разом – ЗМ 2		58		14			44	64	2	2			60

Усього годин		120	30			90	120	8	6			106
---------------------	--	------------	-----------	--	--	-----------	------------	----------	----------	--	--	------------

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
5 семестр Модуль 1		
Змістовий модуль 1. Історія мовознавства. Загальне мовознавство як міждисциплінарна наука, її метатеоретична сутність.		
1	Предмет, мета і завдання курсу «Загальне мовознавство». Мовознавство як наука.	2
2	Образи мови в науці наприкінці XIX – на початку XXI ст.	2
3	Мовознавча проблематика у діалозі Платона «Кратил». Сутність полеміки між аналогістами та аномалістами.	2
4	Філософія мови в 19 ст. Психологічний напрям у західноєвропейському та східноєвропейському мовознавстві.	2
5	Передумови формування системно-структурного підходу до мови.	2
6	Лінгвістична концепція Ф. де Сосюра. Різні школи структуралізму.	2
7	Етапи розвитку порівняльно-історичного методу. Молодограматизм у мовознавстві.	2
8	Психологічний напрям у мовознавстві. Сучасні напрями лінгвістики.	1
		16
Змістовий модуль 2. Теорія та методологія мовознавства		
9	Мова як знакова система. Унілатеральна та білатеральна теорія знаків.	2
10	Типологія мов	2
11	Генетичний зв'язок мови і мислення. Логічне мислення і мова.	2
12	Зовнішні етапи процесів породження і сприйняття мовлення. Внутрішні етапи породження мовлення.	2
13	Теорія ізоморфізму в мовознавстві. Теорія ієрархії рівнів.	2
14	Поняття і категорії когнітивної лінгвістики. Методи когнітивних досліджень.	2
15	Основи комунікативної лінгвістики. Теорія комунікативних актів. Модульна контрольна робота.	2
		14
Разом		30

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Конспектування праць видатних лінгвістів.	12

2	Укладання глосарію термінів	10
3	Анотування праць представників зарубіжного мовознавства	12
4	Рецензування праць з теорії тексту і дискурсу	16
5	Підготовка тез на науково-практичну конференцію	10
6	Підготовка до віртуальної відеоконференції	15
7	Підготовка доповіді	15
	Разом	90

7. Контрольні питання, комплекти тестових завдань

Питання до екзамену

1. Предмет, мета і завдання вивчення курсу «Загальне мовознавство».
2. Зв'язок мовознавства з іншими науками.
3. Проблема мовознавства у Давній Індії, граматики Паніні.
4. Давньогрецькі філософи про природу назв і про аналогію у мові. Аналіз мовних елементів у логіці та поетиці Аристотеля. Олександрійські граматики.
5. Мовознавство середніх віків. Роль арабського мовознавства.
6. Мовознавство епохи Відродження. Багатомовні словники: словник П. С. Палласа.
7. Лінгвістичні погляди Лейбніца, Ж.-Ж. Руссо, І. Гердера, Д. Віко.
8. Граматика Пор-Рояля Арно і Лансло.
9. Вітчизняне мовознавство XVI-XVIII ст.
10. Виникнення порівняльно-історичного мовознавства. Германістика (Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грімм).
11. Виникнення порівняльно-історичного мовознавства. Славістика (Й. Доброцький, О. Х. Востоков).
12. Лінгвістична концепція А. Шлейхера.
13. Філософія мови В. фон Гумбольдта.
14. Логіко-граматичний напрямок XIX ст. (К. Беккер, Ф. Буслаєв).
15. Психологічний напрямок у мовознавстві XIX ст. (Г. Штейнталь, О. Потебня).
16. Харківська лінгвістична школа як один із напрямів вітчизняного мовознавства другої половини XIX ст. (представники, проблеми, завдання).
17. Проблеми співвідношення мислення та мови, вчення про слово та його внутрішню форму, граматичні погляди О. О. Потебні.
18. Молодограматики, їхні принципи дослідження мови.
19. Казанська лінгвістична школа.
20. Московська лінгвістична школа (МЛШ).
21. Лінгвістична концепція Ф. де Сосюра.
22. Виникнення і розвиток структуралізму. Основні школи структуралізму.
23. Празький лінгвістичний гурток (ПЛГ).
24. Основні напрями розвитку вітчизняного мовознавства XX ст.
25. Основні напрями лінгвістичних праць Л. В. Щерби/
26. Основні напрями лінгвістичних праць В. В. Виноградова.
27. Основні проблем та напрями сучасного українського мовознавства.
28. Поняття про знак. Структура знаку.

29. Знакові системи та їх типологія.
30. Семіотика як наука.
31. Специфіка мовного знака. Своєрідність мови як знакової системи.
32. Знаковість і одиниці мови.
33. Мова як система.
34. Поняття про систему і структуру.
35. Системи матеріальні та ідеальні, первинні і вторинні.
36. Парадигматичні, синтагматичні і ієрархічні відносини між мовними одиницями.
37. Проблеми співвідношення мови і мислення
38. Психофізичні основи зв'язку мови в мислення.
39. Внутрішнє мовлення і мислення.
40. Роль мови в процесі пізнання.
41. Мова і суспільство. Суспільна природа мови.
42. Суспільні функції мови.
43. Соціальна зумовленість мовних явищ.
44. Суспільний характер мовної норми.
45. Мова як найважливіша етнічна ознака. Соціально-історичні типи мови.
46. Соціальна диференціація мови, її основні форми (територіальні і соціальні діалекти, арго, жаргони, сленг).
47. Залежність стану мови від стану суспільства. Мова і культура.
48. Мовна ситуація, її різновиди. Національно-мовна політика.
49. Предмет і завдання інтерлінгвістики.
50. Комунікація у багатомовному світі.
51. Світові мови.
52. Штучні мови.
53. Мова як засіб спілкування.
54. Поняття «мова», «мовлення» в історії мовознавства.
55. Концепція мовленнєвої діяльності Л. В. Щерби.
56. Сучасні уявлення про співвідношення мови і мовлення . протиставлення мови і мовлення за різними ознаками.
57. Гносеологічний, онтологічний і прагматичний підходи до проблеми «мови і мовлення».
58. Розмежування мови і мовлення та сучасна методика навчання мови.
59. Мова як явище, що історично розвивається. Синхронія і діахронія.
60. Філософські аспекти теорії розвитку мови.
61. Лінгвістичні теорії розвитку мови.
62. Поняття про методи наукового дослідження: лінгвістичний, описовий методи.
63. Лінгвістичні методи.
64. Історичний та порівняльно-історичний методи.
65. Принципи етимологічного аналізу.
66. Генеалогічна класифікація мов.
67. Зовнішні етапи процесів породження і сприйняття мовлення.
68. Внутрішні етапи породження мовлення.
69. Генетичний зв'язок мови і мислення.
70. Логічне мислення і мова.

Взірець екзаменаційного білету

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОКР «Бакалавр»	Кафедра ро- мано-герман- ських мов і перекладу	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ з дисципліни «Загальне мовознавство»	ЗАТВЕРДЖУЮ Завідувач кафедри М. І. Личук
Екзаменаційні запитання			
1. Лінгвістична концепція Ф. Сосюра. 2. Генеалогічна класифікація мов			
Тестові завдання			
<p>1. Мовознавство є</p> <p>а) конкретним (частковим) і загальним;</p> <p>б) частковим та індивідуальним;</p> <p>в) загальним і прикладним.</p> <p>2. Шумерську писемність датовано</p> <p>а) 3000 р. до н.е.; б) 600 р. н.е.; в) 5000 р. до н.е.</p> <p>3. Автором діалога «Кратіл» є:</p> <p>а) Аристотель;</p> <p>б) Платон;</p> <p>в) Демосфен.</p> <p>4. Виділяють два періоди в історії старогрецької мови:</p> <p>а) філософський, грецький;</p> <p>б) філософський, александрійський;</p> <p>в) александрійський, афінський.</p> <p>5. Ідея створення філософської мови належить</p> <p>а) Бекону;</p> <p>б) Декарту;</p> <p>в) Лейбніцу.</p> <p>6. Оформлення загального мовознавства засвідчено у:</p> <p>а) філософських трактатах Аристотеля;</p> <p>б) Граматиці Пор-Рояля;</p> <p>в) працях Лейбніца.</p> <p>7. Основоположник порівняльно-історичного методу на слов'янському мовному матеріалі є:</p> <p>а) О. Востоков;</p> <p>б) Р. Раск;</p> <p>в) О. Потебня.</p> <p>8. Синхронно-описова лінгвоставістика була започаткована ще у XIX ст.</p> <p>а) І. Бодуеном де Куртене, М. Крушевським;</p> <p>б) Ф. де Сосюром, О. Потебнею;</p> <p>в) Р. Раском, М. Крушевським.</p> <p>9. Основоположником психологічного напрямку у мовознавстві в Росії є</p> <p>а) О. Потебня;</p> <p>б) М. Крушевський;</p> <p>в) В. фон Гумбольдт.</p> <p>10. Неолінгвістика як лінгвістичний напрям виникла:</p> <p>а) у 20-х роках XX ст, в Італії;</p> <p>б) 90-х роках XIX ст, в Німеччині;</p> <p>в) у 20-х роках XX ст, в Росії.</p>			

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, елементи тренувального методу; форми організації навчання: аналіз текстів, робота в «малих групах» з літературою та словниками, творчо-дослідницькі завдання.

1. Практичні заняття з елементами дискусії.
2. Перехресне опитування.
3. Тестові завдання.
4. Презентації.
5. Перевірка самостійної роботи та доповіді за темами .

9. Форми контролю

Усне опитування, практичні завдання, дискусії, завдання для проміжного і підсумкового контролю.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна результати складання		за
	екзаменів	заліків	
90-100	Відмінно	Зараховано	
74-89	Добре		
60-73	Задовільно		
0-59	Незадовільно	Не зараховано	

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма.
2. ЕНК на платформі MOODLE.
3. Навчальні посібники.
4. Засоби проміжного і підсумкового контролю (комплекти завдань для модульних контрольних робіт, для підсумкового контролю).
5. Інформаційні ресурси інтернету.

12. Рекомендована література

1. Войцева О. А., Новак О. М., Яковлева О. В. Загальне мовознавство : навч.-метод. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-, 2022. 132 с.

2. Габідулліна А.Р., Колесніченко О.Л. Методологія сучасних лінгвістичних досліджень: навчальний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2019. 322 с.
3. Жиденко Т. Контрастивна лінгвістика як синхронно-порівняльне дослідження мовних систем. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». 2021. №1. С. 319-421. URL: https://www.researchgate.net/publication/349717844_KONTRASTIVNA_LINGVISTIKA_AK_SINHRONNO-PORIVNALNE_DOSLIDZENNA_MOVNIH_SISTEM
4. Загальне мовознавство : навчально-методичний посібник для студентів денної і заочної форм навчання напряму підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська) / уклад. І. С. Гонца. Умань : “Візаві”, 2017. 102 с.
5. Історія українського мовознавства: матеріали до лекцій для магістрантів напряму 8.035 – Філологія, ОП «Українська мова та література». /укладач Н.Ф. Венжинович. Ужгород: ПП Данило С.І., 2022. 115 с.
6. Ковалевська Т.Ю. Актуальні напрями сучасного мовознавства: методичні вказівки та рекомендації для слухачів третього рівня вищої освіти (доктор філософії Phd) спеціальності 035 Філологія. Одеса, 2020. 31 с.
7. Когнітивна лінгвістика: наук.-допом. бібліогр. покажч. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. Луцьк, 2020. 13 с. URL: http://194.44.187.2/eljourn/1/kog_lingv.pdf.
8. Костусяк Н. М. Історія та прикладні аспекти українського мовознавства : методичні рекомендації. Луцьк : Надстир'я. 2022. 52 с.
9. Маленко О., Борисов В. Українське мовознавство як науковий дискурс : історія, теорія, практика :навчальний посібник. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. 164, [2] с.
10. Мовознавство: науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні таукраїнського мовно-інформаційного фонду НАН України. URL: <https://movoznavstvo.org.ua>.
11. Морозова І.Б. Комунікативна лінгвістика крізь призму гештальт-теорії: метод. рек. до курсу «Комунікативна лінгвістика крізь призму гештальт-теорії» для здобувачів III (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія». Одеса, 2020. 41 с.
12. Пліс В. П. Типологія концептів у сучасній когнітивній лінгвістиці. Закарпатські філологічні студії : науковий журнал. 2019. Т. 1. Вип. 9. С. 115-119. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/33264>.
13. Швед Е. В., Дацьо О. Г. Навчально-методичні розробки для студентів факультету іноземної філології. Ужгород: УжНУ, 2021. 60 с.
14. Шевченко О. М., Шевченко Н. С. Когнітивна лінгвістика як напрям мовознавчого дослідження. Молодий вчений. 2020. № 7.1. (83.1). С. 142–146. URL: <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/14404>.
15. General Linguistics : навчально-метод. матер. для студ. ф-ту іноз. філол. з дисципліни «Загальне мовознавство» / Л. К. Малімон, А.А. Семенюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 76
16. Електронні інформаційні ресурси НБУВ. URL: : <http://www.irbis-nbu.gov.ua>.
17. Лінгвістичний портал MOVA.info. URL: <http://www.mova.info>.
18. Словопедія. <http://slovopedia.org.ua>.
19. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua>.
20. Український лінгвістичний портал: URL: <https://www.ulif.org.ua/bookline/linghvistichno-informatsiini-studiyi-virtualizatsiia-linghvistichnikh-tiekhnologhii>.
21. Український мовно-інформаційний фонд НАН України. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua>.